

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

31 Quod verò nec ex dispensatione divina, seu A lege extraordinaria, Angeli superiores ad exteriora ministeria mittantur; quæ est secunda conclusio pars, ex eodem S. Doctore hic art. 2. suadet. Hoc habet ordo divinæ providentiæ, quod inferiora per superiora ordinatim administrantur, nisi obstet aliqua ratio in contrarium: Sed nulla est ratio cur ab hoc ordine recedatur in ministeriis Angelorum: Ergo nec ex divina dispensatione, seu lege extraordinaria, Angeli superiores seu assistentes, ad exteriora ministeria mittuntur. Major patet, Minor probatur. Ideo ordo naturæ prætermittitur, quia sic expedit ad gratiæ manifestationem, vel ad fidei confirmationem; ob eas enim duntaxat causas Deus agit aliquando contra ordinem in natura statutum: B Sed hæ rationes cessant in ministeriis Angelorum, quia illa pertinent ad ordinem gratiæ; & aliunde prætermittitur ordinis statuti non valet ad fidei confirmationem, cum non possit hominibus viatoribus innotescere: Ergo nulla est ratio, cur ab ordine statuto in ministeriis Angelorum recedatur.

32 Confirmatur primò: Nihil est tam arduum in ministeriis divinis, quod inferiores Angeli exercere non valeant: Ergo non debent propterea mitti superiores.

Confirmatur secundò: Si ad aliquid debuisse mitti aliquis Angelus ex superioribus, maxime ad nuntiandum mysterium Incarnationis, quod est summum & præstantissimum inter omnia divina mytheria: Sed ad hoc non fuit missus nisi unus ex Archangelis, scilicet Gabriel, ut docet D. Gregorius loco citato, dicens: *Qui summa nuntiant, Archangelus vocantur: hinc est quod ad Virginem Mariam Gabriel Archangelus mittitur*: Ergo Angeli superiores, etiam se lege extraordinaria, ad exteriora ministeria non mittuntur.

§. III.

Solvuntur objectiones.

33 **C**ontra hanc nostram assertionem varia militant argumenta. Nam primò Apostolus ad Hebræos 1. dicit quod *Omnes Angeli sunt administratorii spiritus, nisi propter eos qui hereditatem capiunt salutis*: Ergo extribus etiam primis ordinibus Angeli ad nos mittuntur. Unde Isaia 6. Seraphim volavit ad illum Prophetam, ut ejus labia mundaret. Et Genes. 3. Deus collocavit Cherubim cum flammeo gladeo ante portam paradisi, ad custodiendam viam ligni vite.

34 Confirmatur primò: Lucæ 1. dicitur, *Missus est Angelus Gabriel à Deo*: Sed Gabriel est unus de superioribus Angelis; nam D. Bernardus homil. 1. super Missus est, ait: *Non arbitror hunc Angelum de minoribus esse, qui qualibet ex causa crebra soleant ad terram fungi legatione*: Ergo superiores Angeli à Deo mittuntur.

35 Confirmatur secundò ex illis verbis Daniel. 10. *Michael unus de Principibus primis, venit in adiutorium meum*. Ubi de Michael utrumque assertitur, nempe illum esse de superioribus Angelis, & esse missum. Item Tobia 12. Raphael dicit: *Ego sum unus ex septem, qui astamus ante Dominum*: & tamen missus est in ministerium junioris Tobia: Ergo Angeli primæ hierarchiæ, qui, ut supra diximus, soli sunt assistentes, mittuntur interdum ad exteriora ministeria.

Confirmatur tertio: Angeli omnes vel assistunt, vel ministrant, ut colligitur ex Danielis cap. 7. Sed Dominationes (qui sunt primi Angeli secundæ hierarchiæ) non assistunt, cum sed per Angelos primæ hierarchiæ illuminentur: Ergo ministrant.

Ad objectionem respondeo, quod omnes Angeli sunt administratorii spiritus, quia omnes ministrant, & mittuntur missione visibili, aut invisibili, mediata vel immediata, ut antea declaratum est, & explicat D. Thomas hic art. 2. ad 1. Ad illud quod additur dicendum est, illum Angelum, qui labia Prophete ignito carbone purgavit, non fuisse ex ordine Seraphinorum, sed unum ex inferioribus Angelis, qui dicitur est Seraphim, id est incendens, quia venerat ad incendendum labia Prophete, idque præstabat virtute & autoritate alicujus Seraphini, cujus efficientiam participabat, & cujus veluti vicarius & minister erat. Sic sæpe Angeli in veteri lege, Dei nomen assumebant, quia ejus personam sustinebant, ut patet ex illo Genes. 31. *Ita dixit Angelus Dei ad me: Ego sum Deus Brabeel*. Ita ex Dionysio cap. 11. celestis Hierarchiæ docet S. Thomas hic art. 2. ad 1. Et D. Gregorius homil. 34. in Evang. ubi ait: *Hi spiritus qui mittuntur, eorum vocabulum percipiunt, quorum officium gerunt: qui enim in peccata locutionis incendat, dicitur Angelus carbonem portare, Seraphim vocatur, quod incendium dicitur*.

Ex quo patet responsio ad illud quod subiungitur de Cherubino, ante portam paradisi terrestri collocato: ille enim (ut docet Cajetanus in cap. 3. Genes.) non fuit de secundo ordine primæ hierarchiæ (siquidem illud ministerium non videretur ad eum excellens, ut intuitu ejus debuerit fieri dispensatio) sed magis aliquis estimanda hierarchia; quæ Cherubim dicitur esse, et quod in ea custodia Cherubinis subordinaretur, & prohiberet ingressum paradisi, in quo erat lignum scientiæ, quæ Cherubinis attribuitur.

Similia docet Pererius in Genesim lib. 6. de Cherubim quæst. 6. ubi hæc scribit: *Vox est illa Dionysii sententia, omnes proprietates omnium ordinum angelicorum in singulis etiam reperiri, verum hoc discrimine: proprietates superiorum ordinum reperuntur etiam in inferioribus, sed per diminutam eorum proprietatum participationem; proprietates autem inferiorum ordinum sunt item in superioribus, sed eminenter & excellenter. Cherubim igitur significat plenitudinem scientiæ, quæ per excellentiam est in octavo ordine, per participationem autem communicatur inferioribus ordinibus. Itaque hoc loco nomen Cherubim non significat spiritus celestes octavi ordinis, sed superiorum ordinum Angelos: suprema enim Hierarchie spiritus non mittuntur à Deo ad exteriora ministeria. Angeli porro quibus custodia Paradisi assignata est, rite nominati sunt Cherubim, ex abundantia scientiæ, ut ex eo intelligitur, vigilantissimum & sapientissimum Paradisi custodem esse à Deo positum, quem scilicet nemo aut dolus fallens, aut virtus vincens, in Paradisum intrare possit.*

Ad primam confirmationem respondetur concessâ Majori, negando Minorem. Ad probationem ex D. Bernardi testimonio desumptam, dicendum est, Gabrielem non esse de minoribus, quia non est de infimo ordine Angelorum, qui minima nuntiant, sed de secundo ordine Archangelorum, qui annuntiant summa, ut cum D. Gregorio docet S. Thomas hic art. 2. in d. nec esse de mi-

de minoribus secundi ordinis: nam ut censet D. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem, Gabriël fuit Angelus cultos Beatæ Virginis Mariæ: decuit autem ut ad custodiam ejus, quæ ad summum gradum gratiæ & gloriæ fuit à Deo electa, deputaretur summus Archangelus.

Ad secundam confirmationem respondeo, Michaëlem dici unum de principibus primis, non quod sit Angelus supremi ordinis, aut hierarchie (ad secundum enim ordinem tercia hierarchie spectat) sed quia Archangeli, quorum unus est Michaël, dicuntur principes Angelorum, ut docet D. Thomas hic quæst. 113. art. 3. unde D. Hieronymus in locum citatum Daniëlis c. 1. ait: *Principes autem primos, Archangelos intelligimus: vel quia est unus Angelus, qui velut principes universæ terræ præfati sunt, qui olim constitutus fuit princeps Synagogæ, & modò præfatus Ecclesiæ Christianæ.*

Ad id quod quidam duos constituunt Michaëles; unum dicunt esse supremum omnium Seraphinorum, & primum ducem celestis militiæ in Ecclesia triumphante; alterum Archangelum, & supremum ducem in Ecclesia militante. Cum enim (inquiunt) perfectiones spirituales quæ sunt in quibusdam Angelis per proprietatem, reperiantur in aliis per participationem; etiam nomina propria aliquorum Angelorum attribuantur aliis, secundum quod participant eorum proprietatem. Unde propterea angelus qui olim præerat Synagogæ Judæorum, in modo creditur præesse Ecclesiæ, dicitur Michaël, quia participat proprietatem supremi Angelorum bonorum, quantum ad hoc quod dicitur supremus Angelorum bonorum restitit aliis Angelis apostatis, persistendo in bono, & dicendo: *Quia ut Deus? ita etiam Angelus qui præfatus modò Ecclesiæ, restitit in fidelibus, hæreticis, & aliis à fide Christiana deficientibus.* Quoties ergo in exteriori aliquod ministerium Michaëli mitti perhibetur, si sermo sit de missione immediatâ, hoc non debet intelligi de primo Michaële, sed de secundo, qui est talis solum per participationem: & de utroque sub hoc nomine Michaëlis festum celebratur ab Ecclesia.

Ad illud quod subjungitur de Raphaële, respondendo illud dici unum ex septem Angelis qui assistunt Dominum, non quod sit unus ex Angelis primæ hierarchie, qui assistentes dicuntur cultoribus enim Tobie non fuit ministerium adeo excellens, ut ab uno Angelo infimæ hierarchie exhiberi non potuerit) sed quia est unus cum multis Angelis qui assistunt ante Dominum, videlicet faciem ejus semper: teste enim Gregorio nominali. 31. *septenario numero universitas figuratur: videlicet quia est unus ex septem Angelis, qui relati principes universæ terræ præfati sunt, de quibus sapè mentio fit in Apocalypsi.*

Ad tertiam confirmationem, dicendum cum D. Thoma hic quæst. 112. art. 4. ad 1. *Quod Dominiones computantur quidem inter Angelos ministrantes, non sicut exequentes ministerium, sed sicut adjuvantes & mandantes quid per alios fieri debeat. Sicut Architectores in ædificiis nihil manu operantur, sed solum disponunt, & præcipiunt quid alii debeant operari.*

Pro completa hujus difficultatis resolutione, advertendum est, quod quando dicimus Angelos quatuor primorum ordinum, de lege ordinata, aut extraordinaria, ad exteriora ministeria non mitti, hoc intelligimus de missione, quâ

A Angeli mittuntur ad salutem hominum, & de ministeriis quæ ad bonum electorum ordinantur: de illis enim solum procedit ratio D. Thomæ supra adducta, ut consideranti patebit. Unde cum hoc stat, quod Angeli supremæ hierarchie missi fuerint ad ministrandum Christo tanquam proprio capiti & domino: cum enim in Christo sit ordo unionis hypostaticæ, qui est superior ordini gratiæ, propter illum præmitti potuit ordo qui servatur in ministeriis Angelorum; qui attenditur secundum dona gratiarum; sicut propter ordinem gratiæ interdum præmittitur ordo naturæ. Quapropter non videtur negandum, supremos Angelos in honorem Christi ad terram descendisse: primò quidem in die nativitate ejus; nam Chrysostomus Psal. 8. in principio expendens illud Luca 2. *Facta est cum Angelo multitudo militum celestium canentium, & dicentium: gloria in excelsis Deo, allerit multitudinem illam ex omnibus Angelorum choris fuisse constatam. supernorum (inquit) chororum in Cherubim & Seraphim hoc est munus, Deum assidue laudare, & hymnis celebrare. Ex his choris etiam in terra apparuerunt, cum vigilantibus pastoribus cantantes.* De Angelis item qui post tentationem & jejunium Christo ministrarunt, facile credi potest eos fuisse ex supernis, in honorem victoriæ quam de Lucifero Christus reportarat. Verissimum est etiam, quod Christo resurgenti, & in cælum ascendenti, missi sunt spiritus supremæ hierarchie, ut illi exhiberent famularum, ejusque triumphum honorarent: unde cum Actorum 1. dicatur de Christo: *Sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum, credibile & probabile est, quod in die judicii, non solum inferiores Angeli, sed etiam supremi de cælo descendent, ad majestatem Christi ostendendam, & ad terrorem malorum, & honorem bonorum.* Idque satis aperte colligitur ex illo Christi Matthæi 25. *Cum venerit filius hominis in majestate sua, & omnes Angeli ejus cum eo:* hæc enim verba Christi non possunt intelligi de omnibus Angelis universaliter, & secundum distributionem completam (alioquin nullus in Empyreo tunc Angelus remaneret) sed cum aliqua restrictione, & secundum distributionem incompletam, quantum ex omnibus hierarchiis & ordinibus Angelorum, plures tunc de cælo cum Christo descendent. Sicut dicitur omne animal fuisse in arca Noë: quia ex omni genere & specie animalium aliquod fuit.

Dices, Ex hac doctrina sequi, Angelum, qui mysterium Incarnationis Beatissimæ Virginis nuntiavit, fuisse ex supræ hierarchie; cum tale mysterium ad ordinem hypostaticum pertineat: Sed hoc repugnat doctrinæ D. Gregorii & S. Thomæ, ut supra vidimus: Ergo &c.

Respondetur negando sequelam: Licet enim Gabriel solum sit Archangelus, ut docet D. Gregorius supra relatus, sufficientis tamen dignitatis secundum divinam sapientiam ad mysterium Incarnationis annuntiandum judicari potuit, esto mysterium illud sit altissimum, & ordinis hypostatici, superioris ad ordinem gratiæ sanctificantis; quia sola illius annuntiatio erat (ut ita dicam) extrinseca, & valde remota cooperatio ad illud: nam propinquius quodammodo illi cooperabatur sanctissimus sponsus Joseph, qui per excellentem gratiam & sanctitatem, dignus minister factus est tanti mysterii.